የእንስሳት እርባታ ኅብረት ሥራ ማኅበራት

የዘርፍ አጭር መግለጫ፦ ከኅብረት ሥራ ማኅበራት አዋጅ ቁጥር 985/2016 የተወሰደ ሕጋዊ ማጠቃለያ

1. የዘርፉ አጠቃላይ ዕይታ

ማጠቃለያ። የእንስሳት እርባታና የእንስሳት ሀብት ልማት የሚያከናውኑ ማኅበራት።

የእንስሳት እርባታ ማኅበራት የእንስሳት ማደለብ፣ የመኖ ዝግጅትና የእንስሳት ምርቶች ግብይትን በማስተባበር የአባላትን ገቢ ያሳድጋሉ።

ስለ ምንጩ ሰነድ አስፈላጊ ማስታወሻ። አዋጅ ቁጥር 985/2016 ስለ እንስሳት እርባታ፣ ስለ እንስሳት ማደለብ፣ ስለ ዶሮ እርባታ፣ ስለ እንስሳት መኖ ወይም ስለ እንስሳት ሕክምና በየትኛውም ቦታ አይጠቅስም። ይህ ለሁሉም ኅብረት ሥራ ማኅበራት የሚሠራ አጠቃላይ ሕግ ነው። ስለሆነም ከክፍል 3 እስከ 5 ያለው ይዘት የእንስሳት እርባታ ማኅበር የሚሠራበት አጠቃላይ ሕጋዊ ማዕቀፍ ነው። ከእንስሳት እርባታ ጋር የተያያዙ ተግባራት (ማደለብ፣ የዶሮ እርባታ፣ የመኖ ዝግጅት፣ ግብይት) በሕጉ አልተወሰኑም፤ በአንቀጽ 12(1)(ለ) እና 21(2)(ሰ) መሠረት በማኅበሩ መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናሉ። ከእንስሳት ጋር የተያያዘ ብቸኛው ጥቅስ "ለሰብል፣ ለእንስሳት ወይም ለሌሎች ምርቶች" የሚሰጠው አነስተኛ የመድን ዋስትና ድንጋጌ ነው (አንቀጽ 21(8)(ለ))።

2. ስለ ምንጩ ሰነድ

ዝርዝር	መግለጫ
ርዕስ	ስለ ኅብረት ሥራ ማኅበራት የወጣ አዋጅ
ቁጥር	አዋጅ ቁጥር 985/2016
የታተመበት	ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ፣ 23ኛ ዓመት ቁጥር 7፣ አዲስ አበባ፣ ታህሳስ 14 ቀን 2009 ዓ.ም. (በእንግሊዝኛው ቅጂ 23 December 2016)፤ ገጽ 9436–9484
የፈረሙት	ዶ/ር ሙላቱ ተሾመ፣ የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት
የሚሻረው	አዋጅ ቁጥር 147/1998 (በአዋጅ ቁጥር 402/2004 እንደ ተሻሻለ) — አንቀጽ 74
ተፈጻሚነት	በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ — አንቀጽ 77
መዋቅር	10 ክፍሎች፣ 77 አንቀጾች፦ ጠቅላላ፤ ስለ ኅብረት ሥራ ማኅበራት አመሠራረትና ምዝገባ፤ የአባላት መብትና ግዴታ፤ አመራር አካላትና ተቀጣሪ ሠራተኞች፤ ልዩ መብቶች፤ ንብረትና ገንዘብ፤ ኦዲትና ኢንስፔክሽን፤ መፍረስና ሒሳብ ማጣራት፤ የክርክር አወሳሰን፤ ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

3. ለእንስሳት እርባታ ማኅበር ተገቢነት ያላቸው ድንጋጌዎች

3.1 ትርጉም፣ ዓላማዎችና መርሆዎች

አንቀጽ	ማጠቃለያ
2(1)	የኅብረት ሥራ ማኅበር ማለት በፈቃደኝነት የተሰባሰቡ ሰዎች የጋራ ኢኮኖሚያዊ፣ ማኅበራዊና ባህላዊ ፍላጎቶቻቸውን ለማሟላት፣ በተናጠል ሊፈቱ የማይችሉትን ችግር በጋራ ባለቤትነት በሚያስተዳድሩትና በሚሠሩት ድርጅት አማካኝነት ለመፍታት የሚያቋቁሙት፣ ሕጋዊ ሰውነት ያለውና በዴሞክራሲያዊ መንገድ የሚቆጣጠሩት ራሱን የቻለ ማኅበር ነው።

አንቀጽ	ማጠቃለያ
4	ዓላማዎች፦ አባላት በተናጠል ሊወጡት የማይችሉትን የኢኮኖሚና ማኅበራዊ ችግር በጋራ መፍታት (4/1)፤ የአባላትን ዕውቀት፣ ሀብትና ጉልበት በማቀናጀት የተሻለ ውጤት ማግኘት (4/2)፤ በአባላት መካከል በራስ መተማመንን ማጎልበት (4/3)፤ የምርትና የአገልግሎት ወጪን መቀነስና የተሻለ የገበያ ዋጋ ማግኘት (4/4)፤ የቁጠባ ባህልን ማዳበር (4/6)፤ ለአባላት ብድር መስጠት (4/7)፤ በትምህርትና ሥልጠና አቅምን ማጎልበት (4/10)።
5	መሠረታዊ መርሆዎች፦ በፈቃደኝነት ላይ የተመሠረተ ክፍት አባልነት ያለ አድልዎ፤ በአባላት ዴሞክራሲያዊ ቁጥጥር — አንድ አባል አንድ ድምፅ (5/2)፤ ከትርፍ ላይ በዕጣና በተሳትፎ መሠረት ትርፍ ድርሻ (5/3)፤ ራስን በራስ ማስተዳደር (5/4)፤ ትምህርትና ሥልጠና (5/5)፤ በማኅበራት መካከል ትብብር (5/6)፤ ለማኅበረሰቡ ዘላቂ ልማት መሥራት (5/7)።
6	እሴቶች፦ ራስን በራስ መርዳት፣ የግል ኃላፊነትን መውጣት፣ የዴሞክራሲ ባህልን ማዳበር፣ እኩልነት፣ ፍትሃዊነት፣ ወንድማማችነት። የሥነ-ምግባር እሴቶች፦ ታማኝነት፣ ግልጽነት፣ ተጠያቂነት፣ አሳታፊነት፣ ማኅበራዊ ኃላፊነት፣ ለሌሎች ማሰብ።

3.2 አመሠራረት፣ ስያሜና ምዝገባ

አንቀጽ	ማጠቃለያ
7(2)	መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማኅበር የሚመሠረተው በተወሰነ አካባቢ በሚኖሩ ወይም በሚሠሩ ወይም በተወሰነ ሙያ በተሰማሩ ግለሰቦች ሲሆን፣ ቁጥራቸው ከ50 ያላነሰ አባላት ያስፈልጋሉ።
7(3)	አግባብ ያለው ባለሥልጣን እንደ ሥራው ባሕርይና የኢኮኖሚ አዋጭነት የተለየ ዝቅተኛ የአባላት ቁጥር ሊወስን ይችላል፤ ሆኖም ከ10 ማነስ የለበትም።
8	ማኅበር ምርት በማምረት፣ አገልግሎት በመስጠት ወይም በሁለቱም ሊሰማራ ይችላል። በ8(2) መሠረት አግባብ ያለው ባለሥልጣን የአካባቢውን ሀብት ለመለየት ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ጥናት አድርጎ ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል።
9	ማኅበሩ የራሱ ስም ይኖረዋል፤ በስሙ መጨረሻ "ኃላፊነቱ የተወሰነ የኅብረት ሥራ ማኅበር" የሚል ሐረግ መኖር አለበት። ስሙ ሥራ በሚሠራበት ቦታ ሁሉና በደብዳቤዎችና ሰነዶች ላይ መጻፍ ወይም መታተም አለበት።
10	ምዝገባ በአግባብ ባለው ባለሥልጣን ይከናወናል። ማመልከቻው የመሥራቾች ስብሰባ ቃለ ጉባኤ፣ መተዳደሪያ ደንብ (3 ቅጂ)፣ የአመራርና የቁጥጥር ኮሚቴ አባላት ስም፣ አድራሻና ፊርማ፣ የአባልነት መስፈርቶችን ማሟላታቸውን የሚያሳይ ዝርዝር፣ ከ3 እስከ 5 ዓመት የሚደርስ የሥራ ዕቅድ፣ በባንክ የተቀመጠ የመነሻ ካፒታል ማስረጃና የሥራ ቦታ መግለጫ ማካተት አለበት። ባለሥልጣኑ በ5 ተከታታይ የሥራ ቀናት ውስጥ ይወስናል፤ ውድቅ ቢያደርግ ምክንያቱን በጽሑፍ ማስረዳት አለበት፤ ቅሬታ ካለም በ60 ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይቻላል። አንዳንድ መስፈርቶች ካልተሟሉ ከአንድ ዓመት ላልበለጠ ጊዜ የሚያገለግል ጊዜያዊ የምስክር ወረቀት ሊሰጥ ይችላል (10/8)። የምዝገባ የምስክር ወረቀት ተጨማሪ የንግድ ፈቃድ ሳያስፈልግ ለመሥራት ያስችላል (10/7)።
11	ማኅበሩ ከተመዘገበበት ቀን ጀምሮ ሕጋዊ ሰውነት ያገኛል። ኃላፊነቱ ከጠቅላላ ንብረቱ በላይ አይሆንም።
12	መተዳደሪያ ደንብ የሚይዛቸው ጉዳዮች፦ ስምና አድራሻ፣ ዓላማና ተግባር፣ የሥራ ቦታና አካባቢ፣ የአባልነት መመዘኛዎች፣ የአባላት መብትና ግዴታ፣ የአመራር አካላት ሥልጣንና ኃላፊነት፣ ከአባልነት ስለ መውጣትና ስለ መሰናበት፣ ምርጫ፣ ስብሰባና ድምፅ አሰጣጥ፣ የትርፍ ክፍፍል፣ ኦዲት፣ የሠራተኛ ቅጥር። መተዳደሪያ ደንብ በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ ይሻሻላል፤ ማሻሻያው የሚፀናው በአግባብ ባለው ባለሥልጣን ከተመዘገበበት ቀን ጀምሮ ነው። የሴቶችን፣ የወጣቶችንና የአካል ጉዳተኞችን ተሳትፎ የሚያሳድጉ ተግባራት መካተት አለባቸው (12/8)።
19	ማኅበሩ ከተመዘገበ በ6 ወራት ውስጥ ሥራ ካልጀመረ በ3 ወራት ውስጥ እንዲጀምር በጽሑፍ ማስጠንቀቂያ ይሰጠዋል፤ ካልጀመረ ሊፈርስና ምዝገባው ሊሰረዝ ይችላል።
20	የምዝገባ የምስክር ወረቀት በየሦስት ዓመቱ መታደስ አለበት።

3.3 አባላት፣ ካፒታልና ዕጣ

አንቀጽ	ማጠቃለያ
22	መሠረታዊ ማኅበር በዕቅዱና በአዋጭነት ጥናቱ መሠረት ቢያንስ የአንድ ዓመት የሥራ ማስኬጃ ወጪን የሚሸፍን መነሻ ካፒታል መያዝ አለበት። ዩኒየን ቢያንስ 25%፣ ፌዴሬሽን ቢያንስ 30% መነሻ ካፒታል ከአባል ማኅበራት መሰብሰብ አለበት።
24(2)	የመሠረታዊ ማኅበር አባል ለመሆን፦ ዕድሜ 18 ዓመት የሞላው፤ የዕጣ ክፍያና የመመዝገቢያ ክፍያ ለመክፈል የሚችል፤ የማኅበሩን ዓላማና መተዳደሪያ ደንብ የተቀበለና ግዴታዎችን ለመፈጸም ፈቃደኛ የሆነ፤ በሌሎች ደንቦችና መመሪያዎች የተወሰኑ ሁኔታዎችን የሚያሟላ መሆን አለበት።
25	የአባል መብቶች፦ በተሳትፎው መጠን አገልግሎትና ጥቅም ማግኘት፤ በስብሰባ መሳተፍና ድምፅ መስጠት፤ መምረጥና መመረጥ፤ መውጣት፤ መረጃ ማግኘት። ግዴታዎች፦ መተዳደሪያ ደንብና ውሳኔዎችን ማክበር፣ የጋራ ንብረትን መጠበቅ፣ ከማኅበሩ ጋር በውል መሠረት ግብይት ማድረግ።
26	አባል በራሱ ፈቃድ መውጣት ይችላል። ጠቅላላ ጉባኤ በተደጋጋሚ ጥፋት ወይም ግዴታን ባለመወጣት ከአባልነት ሊያሰናብት ይችላል። ተመልሶ አባል ለመሆን ከአንድ የበጀት ዓመት በኋላ፤ በወንጀል ጥፋተኛ ተብሎ ለተሰናበተ ከአምስት የበጀት ዓመት በኋላ ይቻላል።
27	ማኅበሩ ሲመሠረት በጠቅላላ ጉባኤ ከተወሰነው የዕጣ መጠን ቢያንስ አንድ አምስተኛው ይሰበሰባል፤ ቀሪው በአራት ዓመት ውስጥ ይሸጣል። ዕጣ በገንዘብ ወይም በዓይነት ሊከፈል ይችላል። የመሠረታዊ ማኅበር አባል ከተሸጠው ጠቅላላ ዕጣ ከ10% በላይ ሊይዝ አይችልም (27/5)።
28	ማኅበሩ የአባላት መዝገብ ያደራጃል (ስም፣ አድራሻ፣ ሥራ፣ ዕድሜ፣ ጾታ፣ አባል የሆነበት ቀን፣ የያዘው ዕጣ፣ የከፈለው የመመዝገቢያ ክፍያ)።
29	ውሳኔዎች በአብላጫ ድምፅ (50+1) ይተላለፋሉ፤ ልዩ ውሳኔዎች በሁለት ሦስተኛ ድምፅ። አባል ያለው ዕጣ ምንም ቢሆን አንድ ድምፅ ብቻ አለው። የመሠረታዊ ማኅበር አባላት ከ500 በላይ ከሆኑ በተወካዮች ድምፅ መስጠት ይቻላል (29/3)።
30	አባል ዕጣውን ወይም ጥቅሙን ለማስተላለፍ ቢያንስ ለሦስት ዓመት ይዞ መቆየት ያስፈልገዋል፤ ዝውውሩም በሥራ አመራር ኮሚቴ መፈቀድ አለበት። አባል ሲሞት ዕጣው ወይም ጥቅሙ ለወራሹ ይተላለፋል።

3.4 አስተዳደር

አንቀጽ	ማጠቃለያ
31–32	የማኅበሩ የበላይ አካል ጠቅላላ ጉባኤ ነው። መተዳደሪያ ደንብ ያጸድቃል፣ የሥራ አመራርና የቁጥጥር ኮሚቴ አባላትን ይመርጣል ወይም ይሽራል፣ የዕጣ መጠን ይወስናል፣ የዓመቱን ንፁሕ ትርፍ ክፍፍል ይወስናል፣ የኦዲት ሪፖርት ይመለከታል፣ ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት ያጸድቃል።
33	ጠቅላላ ጉባኤ ቢያንስ በዓመት ሁለት ጊዜ ይሰበሰባል። አስቸኳይ ጉባኤ በሥራ አመራር ኮሚቴ አብላጫ ድምፅ ወይም በአባላት አንድ ሦስተኛ ጥያቄ በ15 ቀን ቅድሚያ ማስታወቂያ ሊጠራ ይችላል። ምልአተ ጉባኤ፦ በመደበኛ ጉባኤ ከግማሽ በላይ አባላት፤ በአስቸኳይ ጉባኤ ሁለት ሦስተኛ አባላት።
34	የሥራ አመራር ኮሚቴ የሥራ ዘመን ሦስት ዓመት ነው፤ ከሁለት ተከታታይ የሥራ ዘመን በላይ መመረጥ አይቻልም (ከአንድ የበጀት ዓመት በኋላ ዳግም መመረጥ ይቻላል)፤ ከሁለተኛው ምርጫ ዓመት ጀምሮ በየዓመቱ ቢያንስ አንድ ሦስተኛው በአዲስ ይተካል፤ ሴቶች በሚገኙበት ቢያንስ 30% የኮሚቴ አባላት ሴቶች መሆን አለባቸው (34/7)።
35	ኮሚቴው ቃለ ጉባኤና መዛግብትን ይይዛል፣ ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፣ ጠቅላላ ጉባኤ ይጠራል፣ ውሳኔዎችን ያስፈጽማል፣ የማኅበሩን እንቅስቃሴ ይመራል፣ በጸደቀ የኦዲት ሪፖርት መሠረት ትርፍ ድርሻ ያከፋፍላል።
36–37	የቁጥጥር ኮሚቴ ቢያንስ ሦስት አባላት ይኖሩታል፤ የሥራ ዘመኑ ሦስት ዓመት ነው። የሥራ አመራር ኮሚቴን፣ የገንዘብና ንብረት አጠቃቀምን፣ እንዲሁም የሕግና የመተዳደሪያ ደንብ መከበርን ይቆጣጠራል።
39	ማኅበሩ ለሥራ አመራር ኮሚቴ ተጠሪ የሆነ ሥራ አስኪያጅና ተቀጣሪ ባለሙያዎች ሊቀጥር ይችላል። ሲቀጠሩ የግል ንብረታቸው በመዝገብ ይመዘገባል።

3.5 የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማኅበራት ተግባራት (አንቀጽ 21(2))

መሠረታዊ ማኅበራት በዋናነት አባላት በተናጠል መወጣት የማይችሉትን ተግባር ያከናውናሉ። ከሕጉ ውስጥ ወደ መስክ ሥራ በጣም የሚቀርበው ይህ ዝርዝር ነው፦

ተራ ቁጥር	ተግባር
(ሀ)	ለአካባቢው ሕብረተሰብ ስለ ኅብረት ሥራ ማኅበር ጽንሰ ሐሳብ ግንዛቤ መፍጠርና ማስፋፋት
(ለ)	በአካባቢ ልማትና ጥበቃ ሥራ ላይ መሳተፍ
(ሐ)	ለአባላት ከመከር በፊትና በኋላ ስለ ምርት ጥራት ሥልጠና መስጠት
(መ)	ለአባላት የመጋዘን አገልግሎት መስጠት
(ሠ)	የአባላትን ችግር የሚፈቱ ፕሮጀክቶችን መንደፍ
(ረ)	የአባላትን ምርት መሰብሰብ፣ እሴት መጨመርና ለዩኒየን ወይም ለፌዴሬሽን ማስረከብ፣ ወይም የተሻለ የገበያ መድረክ በመፈለግ መሸጥ
(ሰ)	በመተዳደሪያ ደንባቸው የተዘረዘሩ ሌሎች ተግባራትን ማከናወን
21(6)	ከአባላት የተሰበሰበውን ምርት በዚያው የምርት ዘመን በወቅቱ የገበያ ዋጋ የመሸጥ ኃላፊነት
21(7)	አካባቢንና የሰውን ደኅንነት እንዳይጎዳ አካባቢን የመጠበቅ፣ የማልማትና የመንከባከብ ኃላፊነት

3.6 ለአባላት ላልሆኑ አገልግሎት መስጠት (አንቀጽ 23)

ለአባል ላልሆኑ የሚሰጥ አገልግሎት በውል ላይ የተመሠረተ ሆኖ ለሚከተሉት ዓላማዎች ይሆናል፦ መንግሥት ምርታማነትን ለማሳደግ የሚያቀርባቸውን ግብዓቶች ማሰራጨት፤ የፍላጎትና አቅርቦት ሚዛን ለመጠበቅ በመንግሥት የሚቀርቡ የፍጆታ ዕቃዎችን ማሰራጨት፤ ልማት አጋሮች የሚያቀርቡትን ተዘዋዋሪ ፈንድና ማኅበራዊ አገልግሎቶች ማሰራጨት፤ እንዲሁም በእርሻ ሥራ ለተሰማሩ አርሶ አደሮች የግብርና ግብዓት ማቅረብና ምርታቸውን መሰብሰብ። ዝርዝሩ በማኅበሩ መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል።

3.7 ስለ ምርት፣ ጥራት፣ የመድን ዋስትናና ድጋፍ የሚደነግጉ ድንጋጌዎች

አንቀጽ	ማጠቃለያ
16	በአባላት ሙያ ላይ ተመሥርተው የሚደራጁ ማኅበራት የሙያ ብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ማቅረብ አለባቸው፤ እሴት ጨምረው ለሚያመርቱት ምርት ወይም ለሚሰጡት አገልግሎትም የጥራት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ማቅረብ አለባቸው። ይህ በሙያ ለተደራጁ ማኅበራት ብቻ ይሠራል።
21(3)	ዩኒየኖች በዋናነት ለአባል መሠረታዊ ማኅበራት ሥልጠና፣ የማማከር አገልግሎት፣ የገበያ መረጃ አገልግሎት፣ የገበያ ትስስር፣ የመጋዘን አገልግሎት፣ የምርት ማሳደጊያዎችንና የፍጆታ ዕቃዎችን በጅምላ ማቅረብ ያከናውናሉ፤ የአባላትን ምርት እሴት ይጨምራሉ።
21(4)	ፌዴሬሽኖች ለአባል ዩኒየኖች የኦዲት አገልግሎት ያመቻቻሉ፣ ዩኒየኖችን በመወከል መንግሥትንና ባለድርሻ አካላትን ያግባባሉ፣ በሀገር አቀፍና በዓለም አቀፍ የጅምላ ግብይት ይሳተፋሉ፣ እሴት የሚጨምሩ ኢንዱስትሪዎችን ያቋቁማሉ ወይም አባላት እንዲያቋቁሙ አቅም ይፈጥራሉ፣ ጥናትና ምርምር ያካሂዳሉ።
21(5)	በዩኒየን ወይም በፌዴሬሽን ደረጃ የተቋቋሙ ማኅበራት በአባላት ምርት ወይም አገልግሎት ላይ እሴት ሳይጨምሩ አባላቱ የሚያከናውኑትን ተግባር በተመሳሳይ ሊሠሩ አይችሉም።

አንቀጽ	ማጠቃለያ
21(8)	አነስተኛ የመድን ዋስትና፦ ማኅበሩ ለራሱ ወይም ለአባላት ንብረት የመድን ዋስትና ስምምነት ሊገባ ይችላል፤ በአባሉ ጥያቄና ፍላጎት መሠረት ለሰብል፣ ለእንስሳት ወይም ለሌሎች ምርቶች ላይ ሊደርስ የሚችል አደጋ አነስተኛ የመድን ዋስትና ሊሰጥ ወይም የመድን ድርጅት ወኪል በመሆን ስምምነት ሊፈጽም ይችላል፤ እንዲሁም የብድር የሕይወት መድን ዋስትና ሊሰጥ ይችላል። ዝርዝሩ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ይወሰናል (21(10))።
23(1)(መ)	ለአባል ላልሆኑ ከሚሰጡ አገልግሎቶች መካከል በእርሻ ሥራ ለተሰማሩ አርሶ አደሮች የግብርና ግብዓት ማቅረብና ምርታቸውን መሰብሰብ ይገኝበታል።
70(6)–(7)	አግባብ ያለው ባለሥልጣን የማኅበራትንና የባለሙያዎችን አቅም ይገነባል፤ ለማኅበራት የምርት ግብይት ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል።

4. ገንዘብ፣ ድጋፍና ቁጥጥር

ርዕስ	አንቀጽ	ማጠቃለያ
ንፁሕ ትርፍ	45	ከንፁሕ ትርፍ 30% ለመጠባበቂያ ሒሳብ ይቀነሳል፤ ይህም ከማኅበሩ ካፒታል 30% እስኪደርስ ይቀጥላል። ቀሪው 70% አከፋፈል በጠቅላላ ጉባኤ ይወሰናል፤ ከዚህም ለትምህርት፣ ሥልጠና፣ ማበረታቻ፣ ኦዲት ወይም ማኅበራዊ አገልግሎት ሊመደብ ይችላል።
የማይከፋፈል ንብረት	44	የማኅበሩ ንብረትና ገንዘብ ለአባላት ወይም ለሌላ ወገን አይከፋፈልም (በአንቀጽ 45 እና 59 ከተደነገገው በስተቀር)።
የኅብረት ሥራ ማኅበራት ፈንድ	46	ማኅበራት ለኦዲት፣ ሕግ አገልግሎት፣ አቅም ግንባታ፣ ጥናትና ምርምር፣ ፕሮሞሽንና ኮሙኒኬሽን ወጪዎች ፈንድ ማቋቋም ይችላሉ፤ ዝርዝሩ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ይወሰናል።
መበደርና ማበደር	47–49	የመበደር ገደብ በመተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል። ብድር የሚሰጠው ለአባላት ወይም በዚህ አዋጅ ለተቋቋመ ሌላ ማኅበር ብቻ ነው፤ የወለድ መጠን በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ በመተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል፤ ዓመታዊ የብድር መጠን በጠቅላላ ጉባኤ ይወሰናል።
የመንግሥት ድጋፍ	43	የተመዘገበ ማኅበር ከገቢ ግብር ነፃ ነው (አባላት ግን ከትርፍ ድርሻቸው ግብር ይከፍላሉ)፤ ከክልል በምደባ መሬት ያገኛል፤ ከብሔራዊ የኅብረት ሥራ ሥልጠና ተቋም ፕሮሞሽንና አቅም ግንባታ ሥልጠና ያገኛል፤ ሌሎች ድጋፎችም ይሰጡታል። መሠረታዊ ማኅበር ከንብረቱ ጋር በተያያዘ ለፍርድ ቤት ክርክር ከሚከፈል የዳኝነት ክፍያ ነፃ ነው (43/2)።
የዕዳ ክፍያ ቅድሚያ	40	ማኅበሩ ከአባል ወይም ከተቀጣሪ የሚፈልገው ዕዳ ከመንግሥት ዕዳ በስተቀር ከሌሎች ዕዳዎች ቅድሚያ ይሰጠዋል።
ኦዲት	50–51	አግባብ ያለው ባለሥልጣን በየበጀት ዓመቱ ቢያንስ አንድ ጊዜ ኦዲት ያደርጋል ወይም ያሳደርጋል። ሪፖርቱ በ30 ቀናት ውስጥ ለጠቅላላ ጉባኤ ይቀርባል፤ ቅሬታ ከጉባኤው ውሳኔ በ30 ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት።
ኢንስፔክሽን	52–53	ባለሥልጣኑ የማኅበሩን አሠራር፣ መዛግብትና የገንዘብ ሁኔታ ሊመረምር ይችላል፤ የሥራ አመራር ኮሚቴ አብዛኞቹ አባላት ወይም የአባላት አንድ ሦስተኛ ሲጠይቁ ግዴታ ነው። ውጤቱ በቀላሉ ተደራሽ በሆነ መንገድ ይቀመጣል።
ጉዳት	54	ኦዲት ሲደረግ ያልተፈቀደ ክፍያ፣ በቸልተኝነት ወይም ሆን ተብሎ የደረሰ ጉዳት ወይም ንብረት ማባከን ከተገኘ ኃላፊው ይደመጣል፤ ከወለድ ጋር እንዲመልስ ይጠየቃል፤ ካልመለሰ ፍትሐ ብሔር ክስ ይቀርባል።

5. ከፍተኛ መዋቅሮች፣ ክርክርና መፍረስ

ርዕስ	አንቀጽ	ማጠቃለያ
ዩኒየን	14	ተመሳሳይ ዓላማ ባላቸው ሁለት ወይም ከዚያ በላይ መሠረታዊ ማኅበራት ይመሠረታል። በፌዴራል ደረጃ ለሚመሠረት ዩኒየን ቢያንስ ከሁለት ክልሎች የተውጣጡ መሠረታዊ ማኅበራት ያስፈልጋሉ።
ፌዴሬሽን	15	ተመሳሳይ ዓላማ ባላቸው ሁለት ወይም ከዚያ በላይ ዩኒየኖች ይመሠረታል። በፌዴራል ደረጃ ቢያንስ ከሁለት ክልሎች የተውጣጡ ዩኒየኖች ያስፈልጋሉ።
ሊግ	17	በኢትዮጵያ ውስጥ ያሉ ሁሉንም ማኅበራት የሚወክል አንድ ብሔራዊ ሊግ ሊመሠረት ይችላል።
ውሕደትና መከፋፈል	13	በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ፤ የአባላትና የአበዳሪዎች ስምምነት እና በባለሥልጣኑ ምዝገባ ያስፈልጋል።
ክርክር	61–67	መጀመሪያ ዕርቅ (እያንዳንዱ ወገን አንድ አስታራቂ ይመርጣል)፣ ከዚያ በሦስት ሽማግሌዎች (ከእያንዳንዱ ወገን አንድ፣ ሰብሳቢ በጋራ) የሚታይ የሽምግልና ዳኝነት፣ በመጨረሻ ለመደበኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ። ወገኖች በዕርቅ ወይም በሽምግልና ካልተስማሙ ለመደበኛ ፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላሉ።
መፍረስ	55–60	በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ፣ የአባላት ቁጥር ከተወሰነው ዝቅ ሲል፣ በፍርድ ቤት ውሳኔ፣ ወይም በኦዲት የመክሰር ሁኔታ ሲረጋገጥ። ሒሳብ አጣሪ ይሾማል፤ አበዳሪዎች ከአባላት በፊት ይከፈላሉ፤ ከዚያ ምዝገባው ይሰረዛል።
የሽግግር ድንጋጌ	75	በቀድሞው አዋጅ የተቋቋሙ ማኅበራት በዚህ አዋጅ እንደ ተቋቋሙ ይቆጠራሉ፤ ያልተመዘገቡት በሁለት ዓመት ውስጥ መመዝገብ አለባቸው፤ አለበለዚያ መብታቸውንና ሕልውናቸውን ሊያጡ ይችላሉ።

6. ይህ ለእንስሳት እርባታ ማኅበር እንዴት ይሠራል

ትርጓሜ እንጂ ከሕጉ የተወሰደ ጥቅስ አይደለም። ከዚህ በታች ያሉት ነጥቦች ከላይ ባሉት አንቀጾች ላይ የተመሠረቱ ተግባራዊ ንባቦች ናቸው፤ በማኅበሩ መተዳደሪያ ደንብና አግባብ ባለው ባለሥልጣን (የፌዴራል ኅብረት ሥራ ኤጀንሲ ወይም የክልል አቻው) መመሪያ መረጋገጥ አለባቸው።

ፍላጎት	አዋጁ የሚያመለክተው
ተግባራትን መወሰን፦ ማደለብ፣ የዶሮ እርባታ፣ የመኖ ዝግጅት፣ ግብይት	በሕጉ አልተዘረዘሩም። በመተዳደሪያ ደንብ እንደ ዓላማና ተግባር (አንቀጽ 12(1)(ለ)) ይካተቱ፤ ማኅበር በምርት፣ በአገልግሎት ወይም በሁለቱም ሊሰማራ ይችላል (አንቀጽ 8(1))። ባለሥልጣኑ የአካባቢውን ሀብት ለመለየት ጥናት አድርጎ ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል (አንቀጽ 8(2))።
የመኖ ዝግጅትና አቅርቦት	በሕጉ አልተዘረዘረም፤ በመተዳደሪያ ደንብ ይካተት። በዩኒየን ደረጃ የምርት ማሳደጊያ ግብዓቶችን በጅምላ ማቅረብ በአንቀጽ 21(3)(ረ) ተጠቅሷል፤ ለአባል ላልሆኑ አርሶ አደሮች የግብርና ግብዓት ማቅረብ በአንቀጽ 23(1)(መ)።
የተደለቡ እንስሳትንና የእንስሳት ምርቶችን መሸጥ	አንቀጽ 21(2)(ረ) ምርት መሰብሰብ፣ እሴት መጨመርና በተሻለ የገበያ መድረክ መሸጥ፤ አንቀጽ 21(6) በዚያው የምርት ዘመን በወቅቱ የገበያ ዋጋ መሸጥ፤ አንቀጽ 25(2)(መ) አባላት ከማኅበሩ ጋር በውል ወይም በመተዳደሪያ ደንብ መሠረት ግብይት ማድረግ።
በእንስሳት ላይ የሚደርስ አደጋና ኪሳራ	አንቀጽ 21(8)(ለ) በአባሉ ጥያቄና ፍላጎት ለእንስሳት አነስተኛ የመድን ዋስትና መስጠት ወይም የመድን ድርጅት ወኪል መሆን።

ፍላጎት	አዋጁ የሚያመለክተው
ጥራትና ሥልጠና	አንቀጽ 21(2)(ሐ) የጥራት ሥልጠና፤ አንቀጽ 16(3) በሙያ ለተደራጁ ማኅበራት የጥራት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት። አንቀጽ 21(2)(ሐ) "ከመከር በፊትና በኋላ" የሚል ሰብልን የሚመለከት አገላለጽ እንደሚጠቀም ልብ ይሏል።
የመኖና የምርት ማከማቻ	አንቀጽ 21(2)(መ) እና 21(3)(ሠ) "የመጋዘን አገልግሎት" ይላሉ።
የእንስሳት ሕክምናና የዝርያ ማሻሻያ አገልግሎት	በሕጉ አልተዘረዘሩም። በመተዳደሪያ ደንብ እንደ አገልግሎት ይካተቱ (አንቀጽ 12(1)(ለ)፣ 21(2)(ሰ))።
ቦታና ፋይናንስ	ተግባሩን ለማከናወን ከክልል በምደባ መሬት ማግኘት (አንቀጽ 43(1)(ለ))፤ ዕጣ (27)፣ መጠባበቂያ ሒሳብ (45)፣ የኅብረት ሥራ ማኅበራት ፈንድ (46)፣ በመተዳደሪያ ደንብ ገደብ ውስጥ ብድር (47–48)።
አካባቢ እንክብካቤ	አንቀጽ 21(2)(ለ) እና 21(7) — አካባቢንና የሰውን ደኅንነት እንዳይጎዳ የመጠበቅና የመንከባከብ ግዴታ።
ለትልቅ የግብይት ሥራ ዩኒየን መቀላቀል	አንቀጽ 14 (ዩኒየን)፤ አንቀጽ 21(3) የገበያ መረጃ፣ የገበያ ትስስርና የጅምላ አቅርቦት፤ አንቀጽ 70(7) ከባለሥልጣኑ የግብይት ድጋፍ።

ይህ አጭር መግለጫ ለአጠቃላይ መረጃ የተዘጋጀ ግልጽ ማጠቃለያ ነው። የሕግ ምክር አይደለም፤ ኦፊሴላዊው የፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ቅጂ የበላይ ነው።